

XX. Postremo multo certius securiusque dicitur Domini adventum intra septuaginta, aut, ut plurimum, intra centum annos futurum, si hebdomades istae ipsum praenuntiant. Anni enim quadringenti nonaginta sunt in hebdomadibus septuaginta. A nativitate autem Domini hodie computantur anni ferme quadringenti viginti, a resurrectione autem vel ascensione ejus anni plus minus ccxc. Ac per hoc, si ex quo natus est computetur, septuaginta sunt reliqui; si ex quo passus est, circiter centum remaneat: intra quos Danielis omnes hebdomades, si de novissimo ejus adventu prophetatae sunt, implebuntur. Qui ergo dicit intra tot annos erit, tunc falsum dicit si ultra erit. Sed quia breviabuntur, pauciores poterunt esse, non plures. Recte itaque dicitur, Intra hos erit, quoniam quantumlibet brevientur, verum erit. Ipsa namque breviatio si eo modo intelligenda est ut pauciores fiant, ultra eos diem Domini venire non patitur, sed magis magisque intra eos quanto fuerint pauciores. Non igitur ista breviatio turbat computatorem, qui eo modo definierit, ut dicat intra tot annos diem Domini esse venturum; sed adjuvat potius, quoniam quanto magis ad paucitatem redigentur dies, tanto magis erit intra, et ultra esse non poterit: atque ideo verum erit quod ita definitur, ut dicatur intra tot annos erit, quamvis nesciatur quo anno futurum sit.

XXI. Proinde tota quaestio est: utrum Danielis hebdomades primo adventu Domini impletae sint, an finem saeculi prophetaverint, an ad utrumque pertineant. Neque enim qui etiam hoc saperent defuerunt, dicentes, tempore primi adventus Christi esse completas, et inde usque ad finem saeculi totidem rursus esse complendas. Equidem video quia si primus eas non complevit adventus, necesse est ut secundus eas compleat; quoniam pro-

phetia illa non potest esse falsa: quae si tempore primi adventus impleta est, non cogit intelligi quod etiam de fine saeculi implebitur. Ac per hoc incertum est, etiamsi verum est; neque negandum quidem, sed neque praesumendum est id futurum. Relinquitur itaque, ut qui vult cogere istam prophetiam credi saeculi fine complendam, contendat quantum potest, et ostendat si potest, primo adventu Domini non fuisse completam, contra tot expositores divinatorum eloquiorum, qui hanc non solum computatione temporum, verumetiam rebus ipsis completam fuisse demonstrant, maxime quod ibi scriptum est, « Et ungetur Sanctus Sanctorum: » vel propter quod in eadem prophetia Hebraei codices expressius habent, « Occidetur Christus, et non erit ejus¹, » id est, non erit ejus civitatis; quoniam sic alienatus est a Judaeis, qui eum propterea Salvatorem redemptoremque suum non esse crediderunt, quia occidere potuerunt. Neque enim in fine saeculi unendus aut occidendus est Christus, ut ista prophetia Danielis tunc expectetur implenda, quae nondum credatur impleta.

XXII. Quod autem de signis evangelicis et prophetis, quae fieri cernimus, propinquum Domini adventum sperare debeamus, quis negat? Quotidie quippe magis magisque fit proximus. Sed quanto intervallo propinquet, « Hoc, dictum est, non est vestrum scire. » Vide quando dixit Apostolus, « Nunc enim propior est nostra salus » quam cum credidimus. Nox praecessit, dies autem appropinquavit². » Et ecce quot anni transierunt; nec tamen quid dixit falsum est. Quanto magis nunc dicendum est propinquare Domini adventum, quando tantus est ad finem factus accessus? Apostolus certe, « Spiritus, » inquit, manifeste dicit, quia in novissimis temporibus

¹ Dan. ix, 24-26. — ² Rom. xiii, 11.

» recedent quidam a fide¹. » Nondum utique erant eadem tempora, hæreticorum scilicet et talium, quales eodem sermone describit; sed jam venerunt: ac per hoc in novissimis temporibus videmur etiam per ipsos de fine sæculi commoneri. Itemque alibi dicens, « Hoc autem » scitote, quoniam in novissimis diebus instabunt tempora sæva², » vel sicut alii codices habent, « Periculosa. » Deinde qualia futura sint exprimens, « Erunt enim homines, inquit, se ipsos amantes, amatores pecuniæ, elati, superbi, blasphemii, parentibus non obediens, ingrati, scelesti, irreligiosi, sine affectione, detractores, incontinentes, immites, sine benignitate, proditores, procaces, cæcati, voluptatum amatores magis quam Dei, habentes speciem pietatis, virtutem autem ejus abnegantes. » Mirum si tales homines aliquando defuerunt. Denique quia et tunc erant, adjungit ac dicit, « Et hos devita. Ex his enim sunt qui penetrant domos³. » Non ait, Penetrabunt, tanquam et hic futurum prænuntians, sicut supra dixerat, « Instabunt tempora periculosa: sed ait, « Penetrant domos, » et captivas ducunt mulierculas. » Non ait ducent vel ducturi sunt, sed jam, « Ducunt. »

XXIII. Nec putandus est hoc loco, pro temporis futuri verbis, præsentis temporis verba posuisse; quandoquidem illos ab eo, cui scribit, evitari admonebat. Nec tamen frustra dixit, « In novissimis diebus instabunt tempora periculosa, » et hinc ea periculosa futura demonstrans tales homines futuros esse prædixit, nisi quia tanto plures erunt, magisque abundabunt, quanto magis propinquatur ad finem. Videmus ergo tales nunc abundare. Sed quid si abundantiores erunt post nos, et omnino abundantissimi quando jam jamque ipse finis

¹ 1 Tim. iv, 1. — ² 2 Tim. iii, 1. — ³ Ibid. 6.

instabit, qui quandiu haberit ignoratur? Novissimi quippe dies dicti sunt, et in ipsis primis Apostolorum diebus, cum Domini in coelum recens esset ascensus, quando die Pentecostes misit promissum Spiritum sanctum, et quidam stupebant admirantes eos qui linguis, quas non didicerant loquebantur, quidam vero irridentes, musto plenos esse dicebant. Quo die Petrus loquens ad illos, qui de hac re varie movebantur, « Non enim » sicut, inquit, suspicamini, ebrii sunt isti, cum sit hora » diei tertia. Sed attendite quoniam hoc est, quod dictum est per Prophetam: Erit in novissimis diebus, » dicit Dominus, Effundam de Spiritu meo super omnem » carnem⁴, » etc.

XXIV. Jam tunc ergo erant dies novissimi, quanto magis nunc, etiamsi tantum dierum remansit usque in finem, quantum ad hunc diem a Domini ascensione transactum est, vel aliquid sive minus restet sive amplius? quod profecto nescimus, quia non est nostrum scire tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate: cum tamen sciamus, in novissimis temporibus, in novissimis diebus, in novissima hora nos agere, sicut Apostoli; sed multo magis qui fuerunt post illos ante nos, et multo magis nos, et magis quam nos qui erunt post nos, donec ad illos veniatur qui erunt, si dici potest, novissimorum novissimi, atque ad ipsum omnino novissimum, quem vult intelligi Dominus, ubi dicit, « Et » resuscitabo eum in novissimo die²: » qui quam longe absit, comprehendi non potest.

XXV. Signa quæ in Evangelio futura prædicta sunt, sicut commemorat sanctitas tua, secundum Lucam, eadem sunt secundum Matthæum et secundum Marcum³,

¹ Act. ii, 15, et Joël. ii, 28. — ² Joan. vi, 40. — ³ Luc. xxi, 22; Matth. xxiv, 15, et Marc. xiiii, 14.

Hi enim tres narrant quæ dixerit Dominus, cum interrogatus esset a Discipulis suis, quando futura essent quæ de templi eversione prædixerat, et quod signum esset adventus ejus, et consummationis sæculi. Non enim discrepant rebus, si alius aliquid dicit quod alius tacet, aut alio modo dicit: magis autem collata invicem juvant, ut legentis intellectus regatur. Sed de omnibus disputare nunc longum est. Interrogantibus enim Dominus ea respondit, quæ jam ex illo tempore fuerant secutura, sive de excidio Jerusalem, unde orta est ipsius interrogationis occasio; sive de adventu suo per Ecclesiam, in qua usque ad finem venire non cessat. In suis enim veniens agnoscitur, dum ejus quotidie membra nascuntur: de quo adventu ait, « A modo videbitis filium hominis venientem in nubibus¹; » de quibus nubibus dictum est per Prophetam, « Mandabo nubibus meis ne pluant super eam²: » sive de ipso fine, in quo apparebit vivos judicaturus et mortuos.

XXVI. Cum itaque signa dicat, quæ ad ista tria pertinent, id est, ad excidium illius civitatis; ad adventum ejus in corpore suo, quod est Ecclesia; ad adventum ejus in capite Ecclesiæ, quod est ipse: quod eorum signorum ad quod horum trium referendum sit, diligenti consideratione cernendum est, ne forte quod pertinet ad eversionem Jerusalem ad finem sæculi referendum putemus; autem contrario quod ad finem sæculi pertinet, affirmemus ad civitatis illius excidium pertinere; aut quod pertinet ad ejus adventum in corpore suo, quod est Ecclesia, dicamus pertinere ad ejus adventum novissimum in corpore suo, quod est caput Ecclesiæ; aut rursus quod pertinet ad adventum ejus novissimum per se ipsum, ad eum pertinere asseveremus adventum qui est per Ecclesiam. In

¹ Matth. xxiv, 30. — ² Isaï, v, 6.

quibus omnibus sunt quædam manifesta, quædam vero sic obscura, ut vel laboriosum sit ea dijudicare, vel temerarium, quandiu non intelliguntur, de his aliquid definire.

XXVII. Quis enim non videat ad illam civitatem pertinere, quod dictum est: « Cum autem videritis circumdari ab exercitu Jerusalem, tunc scitote quia appropinquavit desolatio ejus¹? » Item quis non videat ad adventum Domini novissimum pertinere quod dictum est: « Cum videritis hæc fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei? » Illud autem quod dictum est: « Væ prægnantibus et nutrientibus in illis diebus. Orate autem ut non fiat fuga vestra hyeme vel sabbato. Erit enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi, neque fiet, » sic est positum secundum Matthæum, et secundum Marcum, ut incertum sit utrum de excidio illius civitatis, an de sæculi fine intelligi debeat. Sic enim hoc ipsum legitur apud Marcum: « Væ autem prægnantibus et nutrientibus in illis diebus. Orate ut hyeme non fiant. Erunt enim dies illi tribulationis tales, quales non fuerunt ab initio creaturæ, quam condidit Deus usque nunc, neque fient. Et nisi breviasset Dominus dies illos, non fuisset salva omnis caro: sed propter electos, quos elegit, breviavit dies². » Non dissimiliter et Matthæus³. Hoc autem Lucas ita posuit, ut appareat ad illius civitatis excidium pertinere: nam sic apud eum legitur: « Væ autem prægnantibus et nutrientibus in illis diebus. Erit enim pressura magna super terram, et ira populo huic, et cadent in ore gladii, et captivi ductur in omnes gentes, et Jerusalem calcabitur a gentibus, donec impleantur tempora nationum⁴. »

¹ Luc. xxi, 20. — ² Marc. xiii, 17. — ³ Matth. xxiv, 19. — ⁴ Luc. xxi, 23.

XXVIII. Unde autem ad hoc ventum est, Matthæus ita scribit : « Cum ergo videritis abominationem desolationis, quæ dicta est a Daniele propheta, stantem in loco sancto, qui legit intelligat : tunc qui in Judæa sunt fugiant in montes, et qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua, et qui in agro, non revertatur tollere tunicam suam, Væ autem prægnantibus et nutritibus in illis diebus ¹, » etc. Marcus vero ita : « Cum autem videritis abominationem desolationis stantem ubi non debet, qui legit intelligat : tunc qui in Judæa sunt, fugiant in montes, et qui super tectum, ne descendat in domum : nec introeat ut tollat quid de domo sua, et qui in agro erit, non revertatur retro tollere vestimentum suum. Væ autem prægnantibus et nutritibus in illis diebus ², » et reliqua. Lucas vero ut ostenderet tunc factam fuisse abominationem desolationis, quæ a Daniele prædicta est ³, quando expugnata est Jerusalem, hæc eodem loco Domini verba commemorat : « Cum autem videritis circumdari ab exercitu Jerusalem, » tunc scitote quia appropinquavit desolatio ejus ⁴. » Apparet itaque tunc ibi positam desolationis abominationem, de qua duo illi Evangelistæ locuti sunt. Denique etiam iste similiter sequitur : « Tunc qui in Judæa sunt, » fugiant in montes. » Et pro eo quod dixerunt illi : « Et qui super tectum, ne descendat in domum, nec introeat » ut tollat quid de domo : » iste dixit, « Et qui in medio ejus sunt, discedant ⁵ : ut ostenderetur illis verbis apud alios Evangelistas positam, festinationem fugæ fuisse præceptam. Et pro eo quod illi posuerunt : « Et qui in agro erit, » non revertatur retro tollere vestimentum suum : » apertius iste ait : « Et qui in regionibus, non intrent in eam;

¹ Matth. xxiv, 15, et seqq. — ² Marc. xiii, 14. — ³ Dan. ix, 27. — ⁴ Luc. xxi, 20. — ⁵ Matth. xxiv, 16; Marc. xiii, 15, et Luc. xxi, 21.

» quia dies ultionis hi sunt, ut impleantur omnia quæ » scripta sunt. » Deinde similiter etiam iste sequitur, ut prorsus manifestum sit de hac re ipsa omnium trium esse hunc Evangelii locum : « Væ autem prægnantibus et » nutritibus in illis diebus, » et cætera ad hoc pertinentia, quæ jam commemoravi superius.

XXIX. Lucas ergo patefecit quod esse posset incertum, non ad sæculi finem, sed ad expugnationem Jerusalem pertinere id quod dictum est de abominatione desolationis, et quod dictum est de dierum breviatione propter electos; quia et si ea ipse non dixit, dixit tamen apertius cætera de hoc ipso, quo et ista pertinere monstravit. Non enim debemus ambigere, quando eversa est Jerusalem, fuisse in illo populo electos Dei, qui ex circumcisione crediderant, sive fuerant credituri, electi ante constitutionem mundi, propter quos breviarentur dies illi, ut tolerabilia mala fierent. Nam quidam convenientius intellexisse mihi videntur, mala ipsa significata nomine dierum, sicut dicti sunt dies mali in aliis divinæ scripturæ locis. Neque enim dies ipsi mali sunt, sed ea quæ fiunt in eis ¹. Ipsa ergo dicta sunt breviari, ut Deo donante tolerantiam minus sentirentur, ac sic quæ magna essent brevia fierent.

XXX. Sed sive isto modo intelligenda sit dierum illa brevatio, sive quod ad paucitatem redigerentur, sive quod cursu solis celeriore breviarentur; non enim desunt qui et hoc existiment, ita scilicet dictos breviores dies futuros, sicut fuit longior dies orante Jesu Nave ²: tamen Lucas Evangelista et hanc dierum breviationem, et abominationem desolationis, quæ duo ipse non dixit, sed Matthæus Marcusque dixerunt, ad eversionem Jerusalem docuit pertinere, alia cum eis dicens apertius de hac ea-

¹ Ephes. v, 16. — ² Josuë. x, 13.

dem re, quæ illi posuerunt obscurius. Nam Josephus qui Judaicam scripsit historiam, talia mala dicit illi populo tunc accidisse, ut vix credibilia videantur. Unde non immerito dictum est, talem tribulationem nec fuisse a creaturæ initio, nec futuram. Sed et si tempore Antichristi talis aut major forsitan erit, intelligendum est de illo populo dictum, quod ei talis amplius futura non erit. Si enim Antichristum illi primitus et præcipue recepturi sunt, facturus est tunc idem populus tribulationem potius quam passurus.

XXXI. Non est ergo cur putemus hebdomadas prophetæ Danielis, vel propter dierum breviationem fuisse turbatas, vel illo jam tempore non fuisse completas, sed in fine sæculi esse complendas. Non enim cante passionem Domini impletæ sunt. Quod qui putant, rectissime tua sententia refelluntur, qua dixisti: « Hæc ergo abominatio si jam completa fuerat, quomodo Dominus monet » et dicit, Cum videritis abominationem desolationis, » quod dictum est per Danielem prophetam, stantem in » loco sancto, qui legit intelligat¹? His verbis beatitudinis tuæ illi merito corrigendi sunt, qui dicunt eam, cum hæc Dominus loqueretur, vel ante passionem resurrectionemque ejus fuisse completam. Qui autem dicunt, sicut apertissime etiam Lucas Evangelista testatur, tunc fuisse factam, quando eversa est Jerusalem, quid eis respondeatur videre debent, qui in fine sæculi vel circa finem existimant hæc futura; quanquam ipsa desolationis abominatio propter obscuritatem dicti non uno modo ab omnibus potuerit intelligi.

XXXII. Et quod dictum est: « Qui est in tecto, non » descendat tollere aliquid de domo sua; et qui in agro, » non revertatur tollere tunicam suam², » potes con-

¹ Matth. xxiv, 15. — ² Ibid., et Marc. xiii, 15.

gruentius intelligi spiritualiter, quod in tribulationibus omnibus est cavendum, ne quisque devictus ad carnalem vitam de spiritali sublimitate descendat, aut qui profecerat in anteriora se extendens, deficiendo in posteriora respiciat. Quod si in omni tribulatione, quanto magis in illa cavendum præcipi debuit, quæ talis futura prædicta est illi civitati, qualis non fuit ab initio, neque fiet? Et si in ista, quanto magis in illa, quæ novissima futura est orbi terræ, id est Ecclesiæ toto orbe diffusæ? Nam et ipse Lucas, non quidem quando a Discipulis suis de adventu suo Dominus interrogatus est, ubi hoc Matthæus commemoravit et Marcus, sed alio loco ubi Pharisei quæsierunt ab illo, quando veniet regnum Dei, tale aliquid eum dixisse narravit: « In illa, inquit, hora, qui fuerit » in tecto et vasa ejus in domo, ne descendat tollere illa; » et qui in agro, similiter non redeat retro¹. »

XXXIII. Sed nunc propter computationem temporum de Danielis hebdomadibus agitur, quæ si circa tempora primi adventus Domini completæ non sunt, atque in fine complendæ sunt, Apostolos hoc ignorasse, vel scisse quidem, sed docere prohibitos fuisse quis credat? Quanquam si hoc ita est, utiliter nesciunt gentes quod Dominus docere prohibuit eos, quos gentium voluit esse doctores. Si autem jam completæ sunt quia jam est unctus Sanctus Sanctorum, jam occisus est Christus, ut non esset civitatis ejus, jam de templo illo sublatum est sacrificium, sublata est unctio, merito Apostolis de fine quærentibus responsum est: « Non est vestrum scire tempora, » quæ Pater in sua potestate posuit², » quoniam tempora, per quæ Danielis prophetiam scire poterant, non ad finem sæculi, de quo quæsierant, pertinebant.

XXXIV. Signa vero de cœlo et terra, numquid majora

¹ Luc. xvii, 20 et 31. — ² Act. 1, 7.

nos vidimus, quam qui fuerunt ante nos? Nonne si gentium legatur historia, tanta mira reperiuntur extitisse de caelo terraque, ut aliqua etiam non credantur? Sed ut multa omittam, quæ persequi longum est, duos soles quando nos vidimus? quos visos litteris mandaverunt qui tunc fuerunt, antequam Dominus venisset in carne. Quando nos vidimus solem sic obscuratum, quemadmodum obscuratus est, cum lumen mundi penderet in ligno? nisi forte defectus solis et lunæ, quos consueverunt computatores siderum annotare atque prædicare, inter caelestia prodigia numerabimus, quia lunam sæpius in sua plenitudine, solem vero rarius, sed tamen vidimus in fine lunæ secundum eorum computum defecisse. Non erat talis solis ille defectus, quando crucifixus est Christus, et ideo vere mirabilis erat et prodigiosus. Pascha quippe fuerat Judæorum. quod non nisi in lunæ plenitudine celebratur. Secundum astrologorum autem numeros certum est solem, quando luna plena est, non posse deficere, sed quando finis est lunæ, non quidem semper, sed aliter nunquam, cum secundum illos numeros deficit. Quid ergo tale unquam quisquam meminit apparuisse de caelo, ex quo Dominus illa prædixit quale apparuit quando passus est? Quare si apparebunt etiam talia, si non spiritualiter potius intelligenda sunt, tunc apparebunt, quando finis sic appropinquabit ut debeant apparere.

XXXV. Bellis autem per diversa intervalla temporum et locorum quando non terra contrita est? Nam ut nimis antiqua præteream, sub imperatore Gallieno, cum Romanas provincias barbaries usquequaque pervaderet, quam multos fratres nostros, qui tunc erant in carne, putamus propinquum finem credere potuisse, quoniam longe post ascensionem Domini factum est: ac per hoc

etiam ista qualia futura sint, cum fuerit omnino finis proximus, ignoramus; si tamen hæc non ita prædicta sunt, ut in Ecclesia potius intelligi debeant. Duæ quippe gentes sunt, et duo regna, unum scilicet Christi, alterum diaboli, de quibus dici potuit, « Exurget gens super » gentem, et regnum super regnum¹: » quod non desinit fieri, ex quo dictum est, « Agite poenitentiam; » propinquavit enim regnum caelorum². » Quod vide quando dictum est, et ex illo quot anni transierunt, et tamen verissime dictum est. Novissimis enim diebus Dominus per virginem venit: nec diceretur ista hora novissima, nisi regno appropinquante caelorum, per quam totam horam fiunt quæ Dominus propinquante suo regno futura prædixit. Sed hæc hora quanto spatio protendatur, si Apostolis dictum est, « Non est vestrum scire³, » quanto magis quilibet homo, qualis ego sum, modum suum debet agnoscere, ne plus sapiat quam oportet sapere?

XXXVI. « Sed confiteri nos, inquis, poena nostra » compellit, adesse jam finem dum impletur quod præ- » nuntiatum est: arescentibus hominibus præ timore et » expectatione quæ supervenient universo orbi. Nullam (inquis) patriam, nullum locum nostris temporibus non » affligi aut tribulari certum est: sicut dictum est, præ » timore et expectatione quæ supervenient universo orbi⁴. » Si ergo ista mala, quæ nunc patitur genus humanum, certa sunt indicia jam Dominum esse venturum, quid est quod ait Apostolus, « Cum dixerint, Pax et securi- » tas⁵? » Cum enim dixisset Evangelium, « Arescentibus » hominibus præ timore et expectatione; » continuo sub- » junxit, « Nam virtutes caelorum movebuntur: et tunc

¹ Matth. xxiv, 7. — ² Id. iii, 2. — ³ Act. i, 7. — ⁴ Luc. xxi, 26. — ⁵ 1 Thess. v, 3.

» videbunt filium hominis venientem in nube cum po-
» testate magna et majestate¹. »

XXXVII. Videamus itaque ne forte melius intelligatur, non ea modo impleri, quæ prædicta sunt illis verbis, sed tunc potius esse ventura, quando sic erit tribulatio universo orbi, ut ad Ecclesiam pertineat quæ universo orbe tribulabitur, non ad eos qui tribulabunt eam. Ipsi enim dicturi sunt, « Pax et securitas; » ut repentinus illis superveniat interitus, et eos adventus Domini sicut fur in nocte comprehendat; quando e contrario gaudebunt, et exultabunt qui diligunt manifestationem Domini. Nunc autem ista mala, quæ tanquam summa et extrema creduntur, utrique genti et utrique regno, et Christi scilicet et diaboli, videmus esse communia. Pariter quippe his et boni affliguntur et mali, nec est qui dicat, « Pax et securitas, » ubicumque contingunt, vel metuitur ne contingant. Inter quæ tamen mala adhuc usquequaque frequentantur luxuriosa convivia, fervet ebriositas, avaritia grassatur, perstrepunt lascivi cantus, organa, tibiæ, lyræ, citharæ, tesseræ, multa et varia genera sonorum atque ludorum. Hocci-ne est arescere præ timore, an potius madescere præ libidine? Sed hæc filii tenebrarum abundantius habebunt, et exercebunt, cum dixerint, « Pax et securitas. »

XXXVIII. Quid ipsi filii lucis et filii diei, qui non sunt in tenebris, ut eos tanquam fur dies ille comprehendat; nonne adhuc utuntur hoc mundo tanquam non utentes? Quia etsi ante multos annos Apostolorum temporibus dictum est, pia tamen sollicitudine cogitant quod dictum est, « Tempus breve est². » Nonne a maxima parte eorum novellatur, ædificatur, emitur, possidetur, geruntur adhuc honores, ducuntur uxores?

¹ 1 Thess. v, 3. — ² 1 Cor. vii, 29.

Dei iis loquor, qui expectantes Dominum suum, quando veniat a nuptiis⁴, non se tamen abinent a carnalibus nuptiis, sed obedientissima charitate audiunt Apostolum præcipientem quemadmodum vivere debeant uxores cum viris, viri cum uxoribus, filii cum parentibus, parentes cum filiis, servi cum dominis, domini cum servis. Nonne hi omnes in his omnibus utuntur hoc mundo? Arant, navigant, comparant, generant, militant, administrant. Puto quod non erunt sic, quando erunt, quæ in Evangelio prædicta sunt, « Signa in sole et luna et stellis, et » in terris pressura gentium, præ confusione sonitus » maris et fluctuum, arescentibus hominibus præ timore » et expectatione quæ supervenient universo orbi: nam » virtutes coelorum movebuntur². »

XXXIX. Hæc quippe in Ecclesia melius existimo intelligi, ne Dominus Jesus appropinquante secundo adventu suo ea pro magno prædixisse videatur, quæ huic mundo et ante primum ejus adventum consueverant evenire, et irrideamur ab eis, qui hæc, quæ velut novissima et omnium maxima horrescimus, plura in historia gentium, et multo majora legerunt. Ecclesia est enim sol et luna et stellæ, cui dictum est, « Speciosa sicut luna, » electa sicut sol³. » Ab hac adoratur Joseph noster in hoc mundo, velut in Ægypto, ex humillimo sublimatus. Nam illum Joseph mater certe adorare non potuit, quæ ante defuncta est quam Jacob venisset ad filium, ut illius somnii⁴ prophetici veritas adimplenda Christo Domino servaretur. Quando enim sol obscurabitur, et luna non dabit lumen suum, et stellæ cadent de coelo, et virtutes coelorum movebuntur, sicut ab aliis duobus Evangelistis hic locus commemoratus est⁵, Ecclesia non apparebit,

¹ Luc. xii, 36. — ² Ibid. 25. — ³ Cant. vi, 9. — ⁴ Gen. xxxvii, 9. — ⁵ Matth. xxiv, 29, et Marc. xiii, 24.